श्री लुँमधि (अजिमा) भद्रकालीयागु
संक्षिप्त परिचय

जुद्धरत्न वज्राचार्य
राजकीर्ति महाविहार
(टेवहा, यँ)

श्री लुँमधि (अजिमा) भद्रकालीयागु
संक्षिप्त परिचय

जुद्धरत्न वज्राचार्य
राजकीर्ति महाविहार
(टेबहा, यैं)

पिकाक:

सुनकेशरी वज्राचार्य

का.म.न.पा. २२ वडा

ख १/१९२ टेबहा

कान्तिपुर

फोनः २४४१८८

प्रथम संस्करण ५००

प्रकाशन:	बुद्ध सं.	:	२५४१
	ने.सं.	:	१११८
	वि.सं.	:	२०५४
	ई.सं.	:	१९९७

मू-तका १५/-

लुँमधि अजिमाया स्तुति

पात्रं यस्याः कुंकुमांगी कमल कलिलया जापमाला जपन्ती
मध्यान्हे क्रोध रूपा विकसित वदना चारु नेत्रा विशाला
सन्ध्यायां बृद्धरूपा ज्वलित कुचयुगा मुण्डमाला जपन्ती
सा देवी देवदेवी त्रिभुवन जननी चण्डिके पातु अस्मान् ॥
अष्ट क्षेत्र स्थिता देवी अष्ट वृक्ष निवासिनीम् ।
अष्ट भैरव संयुक्तां अष्टमातृकां नमाम्यहम् ॥

समर्पण

जितः पूजाविधि गुरुमण्डलंनिसें स्यना विज्याम्ह ब्रह्मचक्र महाविहार ओमवाहाया स्व. गुरु पाजावाज्या आदरणीय श्री हर्षवीरसिं (कान्छा गुरुजु) वज्राचार्य,जितः अंग्रेजी ब्वनेत मागु ग्बाहालि याना ब्वंका विज्याम्ह श्रद्धेय पाजु श्री जोगरत्न वज्राचार्य,

जितः २०१२ सालस दीक्षाया थकालि याना दीक्षा विया विज्याम्ह तथा चर्या गीत (चचा) व श्री पद्मान्तक आजुया थास दँयदसं महावलि पूजायात माको नृत्य स्यना विज्याम्ह सुरतश्री महाविहार (तक्षवाहा)या आदरणीय स्व. पाजु ङेमचूडामणि वज्राचार्य (नाति गुरुजु)या सेवास थ्व "श्री लुमधि (अजिमा) भद्रकालीयागु संक्षिप्त परिचय" श्रद्धां द्वहलपागु जुल ।

वसपोलं २००३ सालस न्हूवाहाले व २०१२ सालस थःगुहे विहारे दीक्षा विया विज्यात । २०१२ साले वसपोलं मूवाहा, मूलश्री महाविहार तःमातयाम्ह कुमारी विज्याकाः ताहासिन्हःपूजा नं याना विज्यागु जुल ।

जुद्धरत्न वज्राचार्य

जिगु खँ

स्वनिगलय् च्वंगु धार्मिक व सांस्कृतिक विषयवस्तुया महत्वपूर्णगु तथ्यत सीकेंत थ्वीकेंत पं. श्री वद्रीरत्न वज्राचार्यजु च्वया बिज्यागु आपालं ग्रन्थत मध्ये लुँमधि अजिमायागु नं छगू खः। वसपोलं च्वया बिज्यागु सफूया लिधंसा कयाः जिं थ्व सफू च्वयागु खः।

टेबहाया लुँमधि अजिमाया द्योगू खलःया थकालि श्री माहिला दाइयागु सहयोग व द्योगू खलःतय् नापच्वना सल्लाह साहुति याना वयकःपिनिगु प्रेरणां व अनं प्राप्त जूगु लेख शिलापत्रयागु फोटोकपीया लिधंसाय् थ्व सफू च्वयागु खः। वयकःपिसं यानाबिया दिइगु ग्वाहालिया लागिं धन्यवाद बियागु जुल।

थुगु सफूया पाण्डुलिपि स्वया बिज्याना शुद्धाशुद्धि व माःगु संशोधन यायगु व प्रूफ स्वया बिज्यायगुलिइ नं अमूल्य ई बिया बिज्याना जितः सफू च्वयत देवमाला (भाषा) वंशावलि समेत बिया बिज्याना ग्वाहालि याना बिज्याम्ह रत्नकेतु महाविहार (भ्वावहा) या वज्राचार्य आदरणीय श्री फणीन्द्ररत्नजुयात जिं छुं दोहलपे मफुसां जिगु दुनुगःया स्वां छफो व यथा श्रद्धां धन्यवाद देछाना च्वना।

थुगु सफू प्रकाशनय् हयत प्रेसय (थाकुथिइ) बिज्याना थःगु अमूल्य ई बिया बिज्याना ग्वाहाली याना बिज्याम्ह कृति पुण्य वज्र धातु चैत्य महाविहारया वज्राचार्य भाजु श्री चक्रमुनियात नं दुनुगलं निसें धन्यवाद देछाना च्वना।

अन्त्यस, थ्व चिकिचा धंगु सफुतिइ गाः मगाः व स्यंगु द्वंगु दःसा क्षमा फ्वनागु जुल। नापं मगाः मचाःगु द्वंगु स्यंगु भिंकेत सल्ला बिया बिज्याइ धयागु नं आशा दु।

ने.सं. १११८ शुक्ल
तछलाथ्वः तृतीया, आइतवाः

जुद्धरत्न वज्राचार्य
राजकीर्ति महाविहार
(टेबहा) यें।

छत्वा खँ

न्हापायापिं मनूत प्रकृतिया प्रकोप खना ग्या। देवदेवी प्रति श्रद्धा भक्ति अप्पो दु। थ्व विश्व नेंकभनं व:गु परिवर्तनं याना थौं मनुखं प्रकृतिया प्रकोप छाय जुइगु, गय जुइगु धका सिल। थौंकन्हे मचांनिसें छाय छु गथे धका नेने सल। अन्धभक्तिइ विश्वास मदया वन। उकिं जिज्ञासु जुया न्ह्यागु खँ छाय ख:, गथे ख: धका सिइकेगु थुइकेगुलिइ मनूतय ध्यान वन।

२००७ सालया प्रजातन्त्रन्ह्यो तक नं थन नेपाले सफू च्वयगु, प्रकाशित यायगु स्वतन्त्रता मदु। उवलेया राणा सरकार ज:भोंछिसिया सरकार जुया: जनता शिक्षा कया स:सिउपिं जुल कि विश्वया गतिविधि सिइ, थुइ। थथे सिल कि, थुल कि थ:पिंसं जनताया उपरे यानातयागु शोषण व दमनया विरुद्धे विद्रोह याइ धका ग्या। उकिं थन जनतायात सफू पत्र-पत्रिका च्वयगु व्वनेगुपाखें दुरुत्साहित याना त:गु ख:। पण्डित निष्ठानन्द वज्राचार्य ललितविस्तर ग्रन्थ थ:म्हस्यां तुं घ्वाना पिकाल धका व पण्डित सिद्धिहर्ष वज्राचार्ययात लैनचौरे जुउगु उद्योग प्रदर्शनिइ थ:म्हस्यां तुं च्वया रन्जना व नेपालाक्षरया वर्णमालाया भोंपौभा वोल धका उवलेया सरकारं किमि सिक्क ख्याना हल धयागु खँ नेना त:गु हे ख:। उकिं उवले सफू च्वयगु साहस यापिं वज्राचार्यपिं उस्त खनेमदु। उवलेयापिं मनूतयके ज्ञान विनाया श्रद्धा व भक्ति जक दु। थुकिं हे उपिं लुदं व मुग्ध जुया च्वन।

प्रजातन्त्रं लिपा नेपाली जनता च्वयत-वोनेत, सिइकेत-सयकेत स्वतन्त्र जुल। थमं मसिउगु खँ नेने जिल, सिउगु खँ मग्यासे कने जिल। नेना-निना, माला-मिला सोया थ:गु सन्देह-शंका निवारण यायगु अवसर दत। थ:थ:गु भासं सफू च्वया पिकाय जिल। न्हापा अनुवादे जक लिकुंका च्वंपिं वज्राचार्यपिं अध्ययन अनुसन्धानया व:कया मौलिक ग्रन्थ च्वयपाखें न्हेज्यां वल।

जुद्धरत्न वज्राचार्य तेवाहाया पाल्हाद्योया द्योपा चौंचों पाल्हाद्योया विषये थमं सिउगु थुउगु खँ तया सफू च्वयगु विचार याना विज्यात व सफू च्वया प्रकाशित नं याना बिज्यात। वसपोलं च्वया विज्यागु "श्री संकटा राजकीर्ति महाविहार (टेवहाल) को संक्षिप्त परिचय" (२०५३) सफू पाठकतसें व्वने ययकल। थुकिया प्रचार जुल।

तेवाहाले लुँमधिद्योया द्योछें दु। तुनिख्योया पूर्वदक्षिण अग्नेय दिशाय लुँमधिद्यो धालसा भद्रकालीया मन्दिर दु। थ्व हे मन्दिरया लागाय जुद्धरत्न

वज्राचार्यया कुलदेवता दु । थ्व लुँमधिद्योया जात्रा मचानिसें सोया वया च्वंगु व लुँमधिया वारे थमं सोया खना व नेना व्वना नं तःगु दुगुलिं वसपोलयात लुँमधि अजिमाया बारे नं छुं च्वयगु मनोकामना जुया वल । थुकिया हे मूर्तरूप थ्व "लुँमधि अजिमा (भद्रकाली) या संक्षिप्त परिचय" खः ।

सफू च्वयगु खँ ल्हायगु थें मखु । ल्हानागु खँ न्ह्योनेचोंपिसं ताइ, मेपिसं ताइमखु । सकसिनं तायके थें याना खँ ल्हा जुइ नं फइमखु तर च्वयागु सफू थासं थासे थेना च्वनि, जुग जुग तक लेना च्वनि । उकिं सफुलिइ सत्यासत्य विवेचना मयासे छुं खँ नं च्वय मजिउ । अध्ययन अनुसन्धान याना सत्यया वः कया विवेकपूर्ण जुइक च्वयगु यायमा । च्वयागु दोन कि ल्हा त्वाल्हाना थें जुइ । दोंगुयात भिंकां भिंके थाकु । उकिं न्हापा हे गनं मदोनेमा धका सतर्क जुइमा । किन्तु दों हे मदोंनि धाय मफु । न्यासि वंम्ह मनू दइगु, सल गःम्ह कुतुं वइगु स्वाभाविक खः । दइ धका ग्याना न्ह्या मवनेगु, कुतुं वइ धका भय कया सल मगयगु सोया दःसा थ द धका दयक दयकं नं न्ह्या वनेगु, सलम्हं कुतुं वःसा हानं हान सल गयगु, सलयात कावुइ कया न्ह्या वनेगु प्रयासया दसु व प्रगतिया चिं खः । साहस याना न्ह्या वंम्ह मनू लक्ष्ये थेनि । ग्याफर जुया वत्तुक फेतुना च्वंम्ह मनू व करपिसं यागु ज्याय कुंखिना नागःतुगः जक याना च्वनिम्ह मनू लोहं थें सदा वहे छथाय तुं लाना चोंनि । मनूया जीवन लोहं जुइत मखु । मनूया जीवन वरदान विइफुम्ह द्यो जुइ मफुसां फुफुकथं समाजया सेवा याना थुकिया छुं चिं थन तोता थकेत खः । वःम्ह वन धायका शून्ये विलीन जुया वनेत मनुष्यया जन्म जुउगु मखु ।

पासा जुद्धरत्न वज्राचार्य हानं हानं थथे हे च्वया वने फयमा थ्व हे जिगु भिंतुना दु ।

झवावाहा, थंहिति, यें	**फणीन्द्ररत्न वज्राचार्य**

ने.सं. ११९८ थिंलाथो ११

लुँमधि अजिमा, भद्रकालीयागु संक्षिप्त परिचय

थ्व पुण्यभूमि नेपा दे प्राचीन कालंनिसें छगू सुन्दर नगरया रूपय् प्रख्यात जुयावया च्वगु थाय खः। थन श्रीकरुणामय अमोघपाश लोकेश्वर, जनवहाद्यो जम देश हयाः कनकचैत्यया न्हेवने पूर्वाभिमुख यानाः स्थापना याना तःगु जुल। थनयापिं जनतात न्हिन्हि आयागु ओंघ (इन्द्रचोक) धाइगु थाय न्हापा थन निगू खुसि संगम जुया च्वंगु तीर्थस स्नान यानाः स्वयम्भू भगवानया दर्शन याना वय धुंका श्रीअमोधपाश लोकेश्वर (जनवाहाद्यो)या दर्शन यगइगु चलन जुयाच्वन।

वसपोलपिनिगु नित्य सेवा दर्शनया प्रभावं यानाः थन कान्तिपुरय् च्वंपिं जनतात सुन्दर शरीर जुया हृष्ट पुष्ट जुयाः च्वंगु जुल।

स्वर्गया देवराज इन्द्रतकं थन मर्त्यमण्डलय् बिज्याना श्री अमोघपाश लोकेश्वर व स्वयम्भू धर्मधातुया दर्शन यायत वंघः गुकियात थौं कन्हय इन्द्रचोक धै वै च्वंगु थासय होंगलस स्नान याना विज्यागुलि थुगु थाय इन्द्रचोक धका प्रख्यात जुल। थुगु थाययात नेवाःतसें ओंघः व मेपिसं इन्द्रचोक धायगु यानाच्वन।

उगुहे इलय यलयाम्ह जुजुं थ्व कान्तिपुरस हमला यावल। थ्व हमलाय यक्को धनजन नाश जुल। मनूत यक्को हे सित। यलयतयसं नर सिंह व्वना हयाः थन च्वंपिं ल्यासे ल्यासेपिं मिसातयत यल देशय यंकल। थयोगु अवस्थाय थन कान्तिपुरयाम्ह जुजुं व प्रजागणपिसं छुं याय मफया मूकदर्शक जुया मनय चिन्ता जुइका च्वनाच्वन। ओहो उलिमछि धन सम्पत्तिया नोक्सान जुल। आः छु यायेगु जुई थुगु युद्धय् सीपिं मनूत मसानय यंका उइ मफया फुक छदों चिन।

छन्हु यें देशयाम्ह जुजुं नेपाया नांजाम्ह तान्त्रिक मन्त्रसिद्धि महाविहारे च्वंम्ह शाश्वतवज्र वज्राचार्य, थौंकन्हय वटु सबल वाहायाम्हयात दरवारय व्वना हयादिसं धका जुजुं आदेश बिया बिज्यात। जुजुयागु आदेश मुताविक जो आज्ञा महाराज धका धया मन्त्री उग्रिमय तान्त्रिकया छेंय व्यंक वन। मन्त्री तान्त्रिकया छेंय वःगु खनाँ ओहो मन्त्रीजु छि थौं आपुलुखं जि थाय भ्कायादिल धका शाश्वतवज्र वज्राचार्य नेना विज्यात। मन्त्रि महाराजं छलपोलयात आः थथें सःता बिज्यागु दु उकें वयागु धाल।

मन्त्रीया नापनापं शाश्वतवज्र वज्राचार्य दरवारय थ्येंक विज्यात । महाराजया जय जुइमा आज्ञा विया विज्याहुं महाराज, जिं छु सेवा यायमाल धका शाश्वतवज्रजुं विन्ती याना विज्यात । जुजुं आज्ञा दयका विज्यात भीथाय यें देशय शत्रु देशया सेनातयसं अचानक आक्रमण यावल, उकिं भीगु देशय यक्को नोक्सान जुल । छु या:सा शत्रुया सेनात भी थासं लिहां वनी ? भीथाय् गथे या:सा शान्ति जुई धका शाश्वतवज्रयाके नेना विज्यात ।

शाश्वतवज्र वज्राचार्य धया बिज्यात, "महाराज, शत्रु सेनाया शक्तिहीन यायत ला कामरु कामाक्ष (थौंकन्हययागु आसाम भारत) स च्वंम्ह श्री भद्रकाली परमेश्वरीयात साधना याना भीथाय नेपालय व्वना ह:सा जक शत्रु नाश जुइगु संभव दु । जुजुं आज्ञा जुयाविज्यात अथे जूसा छलपोल थौं हे कामरु कामाक्षय विज्यायगु तयारी याना विज्याहुं । मा:गु सर सामान मन्त्रि तयार याना वी ।" "जो आज्ञा महाराज, जि थौंहि वनेगु तयार याये" परमेश्वरं छलपोलयात सहयोग यायमा धका जुजुं सुभाय देछाना विज्यात ।

तान्त्रिक शाश्वतवज्र वज्राचार्य श्री भद्रकाली नेपालय हयेगु निम्तिं मा:मा:गु हलंज्वलं ज्वना नेपा देशं भारतया कामरु कामाक्ष पाखे विज्यात । लँय आपालं दु:ख कष्ट सिया यात्रा यायां वसपोल आसामया कामरु कामाक्ष धयागु पीठय थ्यँक बिज्यात । अन थ्यने धुंका वसपोल दकले न्हापां परमेश्वरीयात सादर प्रमाण याना बिज्यात । तान्त्रिक विधिपूर्वक पूजापाठया लिसें कठिन साधनाय तल्लीन जुया बिज्यात । कामरू कामाक्ष पीठय च्वना शाश्वतवज्र वज्राचार्य पूर्व सेवा याना श्री भद्रकाली परमेश्वरीयात कताथ्वँ दुगु पात्रय साधना याना उगु पात्र कलखय तया: नेपा देशय हया विज्यात । कलिगत संबत् ३८२५ वि.सं. ७८१ व ई.सं. ७२४ स श्री भद्रकाली नेपा देशय बिज्यागु जुल । वसपोल थन विज्यागु थौंकन्हय १२७३ दँ दय धुंकल ।

भद्रकाली साधना याना हयात:गु कल: टुनिख्योया छथाय कुंचाय चोंगु सिमाय खाना: महाराजया थाय खवर निं थ्यंके माली धका मती तया शाश्वतवज्र वज्राचार्य व कल: न्हापां छमा सिमाय खाना महाराजयात खवर यायत विज्यात । देशया पिने थौंकन्हय राष्ट्रिय नाचघरया लिकं च्वंगु थासय श्री भद्रकालीका साधन याना ह:गु पात्र दुगु कल: सिमाय खाना: शाश्वतवज्र वज्राचार्य थम्हं साधना याना हयाम्ह श्री भद्रकालिका परमेश्वरीयात लँस्वया: लसकुस याना दुकायेत नगरय दुने च्वंपिं लोकजनपिन्त कनेत विज्यात ।

भचा जायवं थुखे श्री कालिका दुगु सिमाय खायातःगु कलः अक्समात् कुतुं वल। उगुहे इलय थःगु वुंइ वने त्यंम्ह छम्ह किसान (ज्यापु) वहे लपुं जुयाः वया च्वन। अन थाय् थ्यंका सिमा कोय कलः कुतुंवया पाःताःखोला व मिसामचा छम्ह दना च्वंगु खना व ज्यापु अजू चाल।

थुखे श्रीकालिका कलखं पिहा वयाः मिसामचाया रूप कया ख्वख्वं लँय उखें थुखें जुया च्वन। तुप्या नवलिंगपाखे वनेत साःकु क्वविया वःम्ह किसान (ज्यापु) छम्हस्यां थ्व मचा ख्वख्वं जुया च्वंगु खन। उम्ह किसान थ्व मचायाके छं मां सु वौ सु, छँ गन धकां न्यंन। व मचां छुं नं मधाः। वं छ जिलिसे वये न्ह्या ला धका न्यन। व मचां न्ह्या धका छयाँ क्वात। व किसानं थम्हं क्वबुया हयागु साः अनहे वँय प्वंकल। खःमुलिई छखे मचा व मेखे वजि व ख्वँघः तयाः थःगु वुंपाखे वन।

वुंई थ्यंकाः स्वःवलय व मचा न्हेलं व्वाना च्वन। व किसानं मचायात थःगु वलचाय म्ह बच्छि किचः लाका थ्यनाः थः वुंइ ज्या याः वन। वजि नयेगु ई जुलकि किसान वजि नयेत वलचाय वल। वलचा थ्यंकाः स्वःवलय यःगु वलचाय थ्यना थकाम्ह मचा नं मदु नयेत हःगु वजि ज्वलं नं मदु। थ्व खनाः किसान आश्चर्य चाल। अले व मचायात उखे थुखे माः जुल। माः जुजुं किसानं मचायात खंकल। मचा किसानया न्ह्योवने थ्यंक वल। किसानं मचायात धाल। व मिसामचां थःगु मचा रूप तोता श्री भद्रकालीया थःगु स्वरूप किसानयात दर्शन विया बिज्यात। वसपोलं आज्ञा जुया विज्यात "छ खना जि अति प्रसन्न जुल। छु वरदान फ्वने फ्वँ।" किसानं ल्हा जोजलपा विन्तियात "प्रभु जितः छुं हे म्वाः। छःपिं थन नेपाले हे च्वना विज्याहुँ। थःगु थासय् लिहां बिज्याय मते। थन नेपाल देशय् च्वंपिं प्राणी मात्रया रक्षा याना विज्याहुँ।"

उवलय मचाया शरीरं छगू जाज्वल्यमान तेज (रश्मि) पिहाँ वल। अले थथे धया विज्यात, जि मचा मखु कामरू कामाक्षयाम्ह कालिका खः। शाश्वत वज्र धयाम्ह छम्ह तान्त्रिकं जितः थन साधना याना हःगु खः। तर जितः तयेगु थायया छुं व्यवस्था मयासे जितः छमा सिमाय् खाया न्हापां खबर विउ वना च्वन। छं थायें असत्यया नाश व सत्यया विजय याना च्वनेगु जुल धका आज्ञा जुया विज्यात। सुयातं आपत विपत जुल धासा नं रक्षा यायगु जुल धका आज्ञा जुया भद्रकाली अनतुं अन्तरध्यान जुया विज्यात। धन्य प्रभु धका किसानं परमेश्वरीयाके वरप्रसाद कयाः उखुन्हु हाकनं वुंई ज्या याः मवंसें थःगु छेंपाखे स्वया लिहाँ वल।

शाश्वतवज्र वज्राचार्य नगरयापिं मनूत व्वना: श्री कालिकायात लसकुस याना: नगरय दुने यके धका: वल । थम्हं सिमाय कल: खाया थकागु थासय् थ्यंवलय थम्हं साधना याना: हयागु पात्र दुगु कल: छ्यालव्याल जुइक सिमां कुतुं या च्वंगु खन । थ्व खना: शाश्वतवज्र वज्राचार्य थ्व गथे जुल धका आश्चर्य चाल । वसपोलं प्यखेरं मिखा व्वया: स्वत न कालिकायात गनं नं खंक। विज्याय् मफुत । थुवलय हे मचारूप कालिकायात ख:मुलिइ तया यकु ह किसान अन थ्वंक: वल । मनूत हूल हूल मुना च्वंगु खना: थन छु जूगु धका: न्यन । मनूतसें शाश्वतवज्र गुरुजुं साधना यानाह:म्ह कालिका मदुगु खँ कन । थ्व खँ न्यना: व किसानं थन मचा छम्ह ख्वया च्वंगु व व मचायाके छें गन धका: न्यनां छुं मधागु व जिलिसें वने न्ह्या:ला धयावले न्ह्या धागुलिं थम्हं ख:मुलिइ तया: वुंइ यंकागु, बलचाय थ्यना थकाम्ह मचा मदया: मा: जुयागु थुवलय हे व मचां थ:त कालिकाया रूप क्यना: दर्शन ब्यूगु फुक खँ कन । किसानं व मचायात मरि छपा वियागु नं लुं जुया च्वन धका कन । व ला मचा मखु साक्षात कालिका परमेश्वरी जुया च्वन धका अन जूगु फुक खँ व किसानं सकसिया न्ह्योने कन ।

अयसा जिमित नं अन थासय् छको क्यना बिया दिसँ सा धका व किसानयात आग्रह यात । थ्व खँ न्यना: शाश्वतवज्र वज्राचार्य व वसपोललिसें लँ स्वयेत व:पिं फुक मनूत कालिकाया दर्शन यायेत तुप्या पाखे स्वया वन । तुप्या थ्यंका: मा: जूवलय् कालिकायात मचाया रूपय खन । थ्व मचा रूप कालिकायात दे स्वका: लित व्वना हयेत स्व:वलय वयेत माने हे जूगु मखु । हेकां हेके मफुसेंलि शाश्वतवज्र वज्राचार्य थ्व मचारूप कालिकायात "लुँमधि वी देशय् मदुगु जात्रा क्यने विज्याहुँ नु" धका: हेयका चां चां हे देश दुने हया विज्यात ।

टुनिख्योया पूर्व कुनय् थम्हं सिमाय कल: खाया थकागु थासय थ्यनेवं लुँमधि धका: चता:मधिइ म्हासुक हलुखं पाना: विया विज्यात । देशय मदुगु जात्रा क्यने धागु सलव्वाका क्यनेगु घोडा जात्रा क्यना विज्यात । थौंया अद्यापिं चिल्लागा चैत्र कृष्ण औंसी कुन्हु श्री ५ या सरकारं राष्ट्रिय पर्वया रूपय सरकारी बिदा विया थो घोडाजात्रा क्यनेगु चलन याना वया च्वंगु दहे दनि ।

श्री भद्रकालीयात लुँमधि विइ धका हेका ह:गु थाय् अद्यापि नवलिंग कालिका (न:लिंद्यो) पीठया नामं प्रसिद्ध जुया च्वन ।

थ्व नवलिंग भद्रकालीयागु पीठस २०४०/९/२/७ स थ्व सफूया च्वमि सुधान्तं ४६ पीखुम्ह वज्राचार्य व शाक्यपिं पूर्व सेवाया पूजा यायत वना स्व. दे थायपा दँ ९४ महास्थविर, श्री आनन्दमुनि वज्राचार्य थकालि जुया विज्याना पं. श्रीवद्रीरत्न वज्राचार्यजुं मांसाहूति होमादि कर्म याना पीठ पूजा याना विज्यागु जुल। अनंलिपा ४६ म्हसितं श्रीवद्रीरत्न गुरुजुं उगु पीठयागु ध्यान व मन्त्र विया विज्यात। आतक नं पीठ सेवा (पूर्वसेवा) वनिपिसं नःलिनय् वना च्वंगु दनि। वज्राचार्याभिषेक काय धुंका सुनं वज्राचार्यपिसं पूर्व सेवा वना सिद्धि प्राप्त यायमागु विद्वानवर्गपिनिगु धापु दु। पं. श्रीवद्रीरत्न वज्राचार्यजुयागु तत्वावधाने येँ, यल, ख्वपयापिं वज्राचार्यपिन्त उगु उगुहे क्षेत्रय् पीठ सेवाय यंका विज्याय धुंकुगु दु।

वागमतीपारी यल देशया पाखें ल्वाः वःपिं मनूतयसं कर्णप्रताप (न्हायपं स्याःद्यो) या थाय् थ्यंवलय येँ देशया प्रसिद्ध तान्त्रिकाचार्य शाश्वनवज्र वज्राचार्य कामरू कामाक्ष भद्रकालिका साधना याना हय धुंकल धयागु खँ सिल। थ्व समाचार न्यनेवं हताः (युद्ध) याये धकाः वःपिं सकसिन भद्रकाली येँ देशय् विज्याय धुंका आ भीसं येँ देशय आक्रमण याय्गु ठीक मजू धका भाःपाः अन्तय शत्रु सेनात उखें तुं विस्यू वन। श्रीकालिकाया प्रभावं यल देश व येँ देशया सम्भावी युद्ध शान्त जुल। शत्रुया सेनात लिहां वंगुलीं जनतां शान्तिया मासः ल्हाय खन।

वसपोल श्री कालिकायात शाश्वतवज्र वज्राचार्यं लुँमधि वियाः हेका हःगु जुया नेवाःतयसं "लुँमधि अजिमा" धकाः धायगु यात। तुंख्योलय् थ्यंकाः मचा रूपी श्री कालिका अन्तरध्यान जुया बिज्यात। वसपोल थौंकन्हय् विशेषतः भद्रकाली नामं प्रसिद्ध जुया बिज्यात। श्रीकालिका अन्तरध्यान जुया विज्यागु थाय थ्व हे भद्रकालिइ खः। थुगु पीठयात वैष्णवी मूल जुयाः वैष्णवी पीठ धका नं धाइ। थ्व पीठया लुखा न्हापा उत्तर दिशा पाखे स्वया च्वंगु खः लिपा जक पश्चिमाभिमुख जूगु खः। थ्व खँ कलिगत बर्ष ३८२५ यागु खः।

वसपोल शाश्वतवज्र वज्राचार्यजुं १७ भ्रीन्हयगू न मयाक ग्रन्थ न्यागुलिं मयाक चचा (चर्या गीत) नं चिना थका विज्यागु दु। उकिइ मध्ये श्री भद्रकालीयागु चचाया नां पूर्व ब्रह्मायणी खः। चचाया राग भैरवी व ताल झप खः। मन्त्रसिद्धि महाविहारया वज्राचार्यपिं मध्ये भद्रकालीया खलःतयसं दँय छकों वज्राचार्यपिनि स्वयम्भूस चिल्लागा ८, अष्टमी दे आचार्य गुठि कुन्हु भुइख्यलय थ्व पूर्वब्रह्मायणी चचा हाला विज्याइगु खः।

२०३९।९।९।६ स काठमाडौं महानगर पालिका वटुइ व तुनिख्योलय् जिपि ४६ म्ह पूर्व सेवा खलकं श्री भद्रकाली पीठस चोय न्हेथना थे पीठ सेवा पूजा याना वय धुंगु जुल ।

शाश्वतवज्रं कलः खाःगु थाय थौंकन्हेया राष्ट्रिय नाचघरया (जमल) लँ सिथय च्वंगु पीठया रूपय दनि । किसान (ज्यापु) यात कालिकां दर्शन व्यूगु थाय् नवलिंगेश्वरया नामं तुपिया, चपली गां थौं तकं दनि ।

दोला अजिमा (थापाथली) थौंकन्हय् नेपाल राष्ट्र बैंक च्वना वै च्वंगु थाय खः । लँया सिथे थन श्री कालिका हयगु न्हेव हताः (युद्ध) य सीपिनिगु सीम्ह दों चिना तःगु धैगु धापू दु । व थाय थौं तकं दोला अजिमाया नामं प्रसिद्ध जुया च्वंगु दु । थन नं सवल वहाया भद्रकाली खलः वज्राचार्यपिनि पुस्तां थौं तकं नित्यपूजा याना वै च्वंगु दु । थ्व पीठस मोहनी आश्विन शुल्क (कछलाथ्व) या ४ चौथी कुन्हु नवरात्री वनिंपिनि कालमोचनय मोल्हुया चैत्यपूजा धुंका ३ दँया भोयव्व थन दोला अजिमाया थाय् छायगु चलन थौं तकं दनि । अनं जमलय् वना यमलेश्वर महादेवयात अर्घ याना पूजा यायगु नं प्रचलित हे दनी ।

२०३९।९।२८।४ स जिपिं ४६ म्ह सिनं पूर्व सेवा वना च्वय न्हेथना थें पूजा याना वय धुन । थनया पुजारी श्री पूर्णानन्द वज्राचार्यजुया धापू अनुसार न्हापा पूजा यायत धका ६० पी (रोपनी) जग्गाया आयस्ता वैंगु दुगु खः । आ व आयस्ता दुहां मवःगुलिं सकसिनं तोता हल जिं जक पूजा याना वैच्वना तिनिधका २०५४।२।१४।३ स वसपोलयागु छें वना न्यनावले कना बिज्यागु खः ।

श्री कालिका अन्तरध्यान जुया बिज्यागु थाय विष्णु पीठया नामं भद्रकाली, लुँमधि अजिमाया देगः तुंख्योल (टुडिखेल) य आतकं दनि । अन पीठय् अष्टमात्रिकाया प्रतीक २ नियी दु धैगु श्री तेजरत्न वज्राचार्ययागु धापू दु ।

काठमाडौं महानगरपालिका २२ वडा टेवहालय् (तीर्थविहार) स श्री भद्रकाली लुँमधि अजिमा गवलेनिसें गंछि विज्याकल, द्योयागु छें गथे जुया स्थापना जुल धैगु विषयय् विद्वानवर्ग व पुरातत्वविद् तथा अनुसन्धानकर्तातयसं अनुसन्धान यानाः दिइगु वयकःपिनिगु हे ल्हातिइ दु ।

थन टेवहाया थौंकन्हय थकाली जुया च्वना दिइम्ह श्री माहिला दाइपाखें जिं श्री लुँमधि अजिमायागुवारे छगू वहचाधंगु सफू च्वयत छुं दैला धका वयकःयात इनाप यानावले वयकलं बिया दिंइगु फोटोकपीस थथे न्हेव्वया तःगु दु ।

श्री ३ लुमढी देवी

श्री भद्रकाली

स्वस्ति श्रीकलिगत वर्ष ३८२५ श्री विक्रमाजित सम्वत् ७८१ सालमा फागुण कृष्ण ९ रोजमा श्रीश्रीश्री लुमढि भद्रकाली देवी कामरूकामाक्षेपीठवाट नेपाल प्रवेश भयाको मिति श्री गुण कामदेव राजाका पर्य्यमा हो यही राजाको पुत्र लक्ष्मीकाम देव राजाबाट जात्रा चलायाको देवी षट् मूलगन्षट हो शुभम् ....

श्री

शुभ सम्वत् ९१६ मिति माघगा ११ रोज ७ स श्री ३ लुमढि अजिमा देवम्हं १२ गंछिं श्री ३ रणवहादुरनं दोहलपा जुल तेतवहा षतस जुल शुभं-गुथि तया पूजा याना गुथिहार समेतयात भोजन यायगु जग्गा तया श्री ३ रणवहादुर राजा नं तामापत्र बमोजिं याय माल धका दोहलपा गुथि तया तगु दु जुलम् तामापत्र दु जुल ॥

श्री लुमढि अजिमा छम्ह वुरीयागु भेष धारण याना बिज्याना वटु मिँखादो भुजिंवहालय् चोंम्ह छम्ह जोशीयाथास क्यों विज्यागु जुया चोन। जोशिं वसपोल भेषधारण याना केनेत विज्यागु धैगु सिइका छलपोल सदां थनतुं स्थिर च्वना विज्यायमाल धका विन्ति यात् धैगु जनश्रुति न्यने दु। वसपोल च्वना विज्याथासं दना विज्यावले बैं प्यागुलिं काचाकाचां पिने स्वः वले खने मदयक पिने बिज्याये धुंकल वसपोल अनंतुं अन्तरध्यान जुया विज्यात धैगु नं जनश्रुति दु। जोशीं विन्ति यागु श्रीलुमधि अजिमां न्यना विज्याना जि शनिश्चरवाःया दिने छुं ई तक च्वना विइ धैविज्यात धैगु जनविश्वास दु। उकिं थौंया अद्यापिं वटुइ वसपोलयागु द्योछें दनि।

टेवहायापिसं गुणकामदेव राजाया पुत्र लक्ष्मीकामदेव राजाया पालंनिसें खतय तया गंछिद्योपिं जात्रा चलय यायगु थिति अनुसारं थौं तकं खः क्वविया जात्रा याना वै चोंगु दु।

न्हापा वटुमितयसं श्रीलुमधि अजिमायागु जात्रा टेवहाखः लिउलिउ "लियो लियो पायो पायो" धका ढकिइ द्यो तया जक जात्रा याइगु खः। लिपा तिनि स्व. काजी श्री पुष्पराज राजभण्डारीया खलःपिनिपाखें द्योखः दयकेत मागु ग्वाहाली वःगुलिं द्योखःतय् तया क्वविया जात्रा याय्गु जूगु खः धैगु जनश्रुति दु। थ्व व्यवस्था थौंया अद्यापि चलय जुया वैचोंगु दनि।

आदित्य चन्द्रा वतिलान लोच यो भूमिरायो हृदय यमश्च ॥
अहश्च रात्रिश्चउभेच सध्ये धर्मश्च जानाति भरस्य वृत्तम् ।

स्वस्ति श्रीलुमडीका षट्जात्रामा उदुको षट र टेवहालको षट जोरिइ दुवै षट् छुट्टिया पछि टेवहालको टेवहा ल्याउने टेवहालको पट वलसित फर्काइ ल्याई वटुका षटका नोल माथि चढाई वटुको खट वसायाको रहेन छन् टेवहालमा धंतसिंको पर्दासिद्धः -सम्वत् ९२६ सालस् टेवहाल ष व वतु ष नाप भकरा जुया दुन याना त्याकागु टेवहा खत जुल। धंतसिं थाकलिया पर्य्यास जुल । थ्व दुन याना त्याका जुल फेर हकनं भैभकरा वटुपति याय मदु यातसा न्हसथु दालसा वटुखःपतिं सहयाय धका कायल जुया न्यालन त्याका जुल ।

थ्वते श्रीलुमधि अजिमाया गुथिहार थाकालि धंतसि, वेर्षासिं स्याद्यो, गुनसि, चिकति, जगसिं, स्यावजि, सुषुद्यो, पानसि, तर्धा, सयजु, धनमन थ्वते १२ म्ह गुथिहारया पालास श्री रणवहादुर महाराजा हिजागुसि वुपिक ६० कमलाति वुपिक २० वषूडो २० पिक षासिंदो वुपिक ३ फूलवारि वु पिक ६ थुति वु दोहलपा तल जुल । थ्वते वु दान व्यूम्ह धनमन दगु जुल । श्री लुमधिदेवीया नित्यपूजायात स्वां पुरे याना चोनम्ह अमितासि गथ, धिनजगथ जुल थ्वते पधंति चोस्यं तया जुल शुभम् धका च्वया तःगु जुल ।

टेवहाया खः सापहे भ्यातुसें च्वंगु जूगुलिं द्योगू खलःतयगु सहलहले धुकिइ छुं परिवर्तन हयमागु विचा थौंया इलं क्यना च्वंगु दु । जिं स्यूकथं टेवहाया खःयात वागदरवारस च्वनादिइपिं श्याम राजा शंकर राजापिसं मर्मत यायूत छुं दयके मासा अनपाखें न्हापा न्हापा ग्वाहालि विया च्वंगु खः ।

श्री भद्रकालीयागु जात्रा प्रत्येक वर्ष चैत्रकृष्ण, चिल्लागाया पाहांचःन्हे, पिशाच चतुर्दशी कुन्हु द्योयागु छें यचुक पिचुक सिलें धुंका टेवहालय् खःतय् विज्याकिइगु जुल । खःतय् बिज्याकें धुंका टेवाहाया श्रद्धालु भक्तजनपिस थःगु गच्छे अनुसार खतय पूजा जुई । वहनिसिया ७ ८ ताः इले टुंख्योलय् गमय् तयत टेवहा चाहिइका गणेद्योया जव चाहिइका टक्सारं दुने यंका खिचापुखू, पाको पुखुद्यां चाहिइका न्हू सकड जुके हई । न्हूसडक तपेंक हया तिनख्यो दथुं यंका द्यो गमय् विज्याकी ।

वटुमितय नं आ गछिद्यो दय धुंकुगुलिं वटु खः नं अन हे गमय तय यनी । गमय थेंका द्यो विज्याकेत द्योपाला (द्योला) तयसं द्यो बिज्याकी । च्वय् च्वना टेवाहामि व वटुमितयस द्यो थथे ति अथे ति धका द्योलातयत

निर्देशन विया च्वनी। धन थ:थ:म्हं धै गथे अथे मतल धका द्योलातयत अश्लील शब्द ल्हाना वो विइयो। गन सहनशीलता मन्त अन ल्वापुया पुसा पिइथें जुया ल्वापु नं जुइयो। द्यो गमय तयधुंका निखल: नं थ: थ: छेँय लिहा वनी।

न्हापा पाहाचह्रे कुन्हु टेवहाया सिखाकार स्व. पूर्णकाजीपिनि व धनमानपिनि पाखें द्यो गमय् न्हिनय् मांसाहूति यज्ञ यायगु ज्या जि याना वै च्वनागु ख:। आ थौंकन्हय् बाली त: मव: धका गुठी मन्याय धुंकल। वहनि चाक: मत नं च्याकेमा:। द्यो गमय् त:वनीवले गुठीयारतयसं चिलाख च्याका द्यो ल:स्ववंनेगु चलन दु। आ थौकन्हय् थ्व प्रथा खने मन्त।

आ छुदँ न्हापां निसें थपाले तकं टेवहाया जुजुभाइ तुलाधरयागु ग्वाहालिं द्यो गमय तय यंकिबले पेट्रोम्याक्स ८/९ म्हेसित ज्वंका बहनि लँस्व:वना च्वंगु दनि।

फागुनकृष्ण सिल्लागा शिलाचह्रे कुन्हु न्हापा यचिं कायगु पूजा नं निखल: सिखाकारपिं दाता जुया जिं पूजा याना वै च्वनागु ख: आ थ्व नं न्हना वने धुंकल।

द्यो गमय विज्याके धुंका पाहाचह्रे कुन्हु चान्हय सवलवहाया लुँमधि ख: व गुरुजुपिसं पालंपा पा फया मेयागु छ्यों दुयगु यज्ञ थौं तकं न्ह्याना हे च्वंगु दहे दनि। देशय विघ्न उपद्रवादि शान्त जुयेमा धका थो होम जुइगु जुल।

पाहाच:ह्रे कुन्हु टेवहा नछेँ गल्ली जुया स्व. सिनारांया खल:पाखें त्यपद्यो (भैरव) निम्हेस्यां क्वविया गमय् टुनिख्यो जुया वनी। आ थौंकन्हे सेनातयसं कैं त:गु लंगया खालि छकू कोठा मातं तल्लाय लुमधि अजिमाया सन्मुख लाका पूर्वसोका त्यप द्यो तया पूजा जुइ। पूजा सिधयका बलिया रूपय नेपाफैचा छम्हनं भोग बिइगु चलन दनि। पूजा सिधयका टुनिख्यो जुया शाही नेपाल वायु सेवा निगमं बन्द याना त:गु लुखा चायका वयगु याना वै च्वंगु दनि।

चैत्रकृष्ण, चिल्लागा औंसी कुन्हु सुथय श्रद्धालु भक्तजनपिं टेवाहा व वर्दुमत नं गमय देके वनेगु चलन थौं तक दनि। अवलय त्वा त्वापतिं मल:जा नकेगु ज्या जुइ। टेवहालय् च्वंपिं सिखाकार व स्थापितपिनि पाखें पालंपा दंयदसं स्थान गणेद्योया जवपाखे जंको जक याय धुंकुम्ह मचा थकालि याना मल:जा नकेत मस्तयत पूजा याना पाचालप्तं तया जा तया बिई। श्रद्धालुपिसं मस्तयत चकलेट बिइगु व दुरु तोंकेगु याना वैच्वंगु दु।

मलःजा नक्केसिमधयकं त्वायापिनि जा थुया नय मज्यू धैगु जनधारणा दु ।

पाहाचःन्हे कुन्हु छँखा पतिकं गुम्हेस्यां सुथे गुम्हेस्यां वहनी लुकुमाद्योयात मायकें जा लाभा घासा समेत तया छ्वयगु चलन दु । सुकुन्दास लुकुमाद्योया थाय अजः फया हया छँया थकालिं निसें अजः उइगु चलन दु । थथे अजः उल धासा मिखा तेलाई धैगु जन-विश्वास दु । थन महाद्योनं सुला लाजा नःगु खः । महाद्योयात नं दशा लगेजू थथे सुउवःगुलिं लुकु महाद्यो धका नां प्रख्यात जूगु खः । थ्व वाखं च्वल धासा थ्व च्वसुं ताहाकः जुइगु ताया संक्षेपं थुलि जक न्हेथनागु जुल ।

पाहाचःह्रे वले द्योया गमे तुडिख्योया पिच लँया देपापाखे तछ्याना योसिं थनेगु नं चलन दनी । द्योया जवपाखे पिच पेकू लाक तै तःगु थाय न व्वमिपिसं खना दिइगु हे दई । अन गुलुमापां इतुंवाहा (केशचन्द्र पारावत महाविहार) लय् चोंम्हस्यां मचात यको हे "गुलुमापा का वा" धाल धायव कया नैगु जुया वयात अनं निसें लिना हया थ्व गालय् सूवंगु जुल । लिना हःपिसं न्यने-कने याना स्वःबले सवलया भद्रकाली खलः वज्राचार्यपिसं अन गालय् सुउवन धका क्यना व्यूगुलिं इटुंवहालय् जिपिं टेवहायापिं समेतं वना श्रावण शुल्क यल पञ्चदान गुंला थ्व अष्टमीनिसें पुन्ही तक अनया शाक्यपिसं पाठ याका वै च्वं थाय महाकाल खलः जक व्या लुमधि खलः मध्या ।

लुँमधि अजिमायात देशय मदुगु जात्रा क्यने धका शाश्वतवज्र वज्राचार्यजुं हेयका है बिज्या थें थौंया अद्यापिं सरकारी स्तरं विदा समेत विया घोडाजात्रा क्यनेगु याना वैच्वंगु दनि ।

चिल्लागा औंसीया चान्हय लुँमधिया निखः चोनं गमं थना हया टुडिख्योलय् दथुई तय हई । चान्हे १.३० ताःइलय् कंग अजिमायागु खः टुडिखेलय् हई । द्यो ल्वाकेगु धका टेवाहामि व वटुमित खते च्वना तिप्वा च्याका च्वना च्वनि । कंग अजिमायागु खतं तिँप्वा हिला बुला याना लुमधिया खःयात स्वचा चाहुली कंग अजिमायागु खः लित यंकी । थ्वयात हे द्यो ल्वाकेगु धै वै च्वंगु खः । अनंलिपा निख द्योखः नं थनाहया चछिं यतखावहाया पिने तय यनी । सुथसिया प्रहरय् द्योखः अनं थना यना थःथितिपिं थाय पूजा फयकः यंकी ।

चैत्र शुक्ल चउलाथ्व प्रतिपदा कुन्हु असनय् वटुखः व टेवाहाखः नापं निखः नं करिव न्हिने १/२ ताः इलय् कंग अजिमायागु खःयागु प्रतीक्षाय लँःस्वया च्वना च्वनी । कंग अजिमायागु खः हल धायव चान्हय टुडिख्योलय् न्हापा तिंप्वा हिउम्हेसित लित बिया निखः नाप नं तिंप्वा हिले धुन धायव

कग अजिमायागु खः थःगु गन्तव्य स्थान स्वका यनी । थ्व कग अजिमां लुमधि अजिमायात स्वचाः चाहिला वनेगुयात द्यो ल्वाकेगु धे वगु खः ।

वटुखः व टेवहाखः न थः थः थाय स्वया असन थना हइ । टेवहाखः असनं महाबू, भोसिंको जुया टेवहाया लं हया पूजा फफं हानं टक्सार दुने यंका खिचापुखूं भुलां पुखूद्यां जुया यनि । थुगुसी च्वमि टेवहाया थकालि, स्थविर जूगुलि श्री लुंमधि अजिमायात द्योया थकालि थकालिनकीं निम्हेसितं पूजा थिइका पूजाभः संकल्प याना वसपोलयात लसकुस यायगु पूजा यायगु सौभाग्य प्राप्त जुल । थ्व ज्या स्व. ज्ञानरत्न वज्राचार्य २०२४ सालंनिसें २०५२ साल तक याना बिज्यात ।

लसकुसया ज्या सिधयका थकालिंनिसें सिन्हः तियगु ज्या जुइ । अनं लिपा द्यो छेंयागु छेंडिइ सदांयाथें द्यो खतं अजिमां निसें गंछि विमान खतय विज्याकेगु ज्या जुइ । न्हापा जूसा द्योगू खलःपाखें कोचाखिं, दापा बाजं थाना बाचा तकं वसपोल भद्रकाली अजिमायागु नेपालभाषां मे हालीगु जुया वैं च्वंगु खः । आ थ्व ज्या नं थःगु संस्कृतियात लोप यायगु हेतुं मचायकं हे त्वःफिनावं थें च्वं । बुरातयसं जिवं मफय धुंकल । ल्यायम्हतयसं संस्कृति म्हसिइका नेपा देया थःगु संस्कृतियात धस्वाका तयगु चिउता मकागुलिं थथें न्हियान्हिथं संस्कृति लोप जुया वंगु खः । थ्व खँयात ध्वाथुइका दापा, खिं, धिमेया गुरुपिसं ल्यायम्हतयत् प्रेरणा व हौसला विया थःगु दुगु आखाः छेंयात ज्याय खेले याना न्हेज्यानादिइ धका दुनुगलंनिसें भापा च्वना । थःगु भाषा संस्कृतियात भ्हीसं लोमंका वन धासा भ्हीपिं नेवा जुया म्वाना च्वने फै थें जिं मताया ।

चैत्र शुक्ल, चउलाथ्व दुतिया कुन्हु सुथंनिसें टेवहा, खिचापुखूयापिसं यथाश्रद्धां श्री लुमधि अजिमायात विमानं खतय् पूजाभः तया पूजा याय्गु चलन थौंतकं न्ह्याना हे वया च्वंगु दनि । वहे न्हिया न्हिनय् द्योपिं फुकं यचुक पिचुक सिला थः थःगु स्थानस न्हापा गथे विज्याका तःगु खः अथे हे गंछि कमाकंथं तया तैगु जुल । थथे याना पाहाचःह्रेया जात्रा क्वचाइगु जुल ।

गमय् द्योपा च्वनिपिं द्योलातयसं टेवहाया लुमधि अजिमाया द्योगु खलःतयत इमिसं गमय द्योपाला जुया च्वंगु बापते पौष शुक्ल पोहेलाथ्व मिला पुन्ही व चैत्र कृष्ण चिल्लागा पाहाचःह्रे वले कर स्वरूप चतामधि पुलेहय्गु चलन आतकं दनि ।

देवमाला (भाषा) वंशावलीया पौल्या ३२ व ३३ स थथे च्वया तःगु

दु । खस भाषा च्वया तःगुयात नेपालभाषा अनूदित याना न्हेव्वयागु जुल ।

विक्रम देव वर्ष (दं) १२ वया काय गुणकामदेव दं ५१ जुजु महालक्ष्मीया व्रत सेवा याना विज्याना च्वंवले म्हगसय महालक्ष्मीं आज्ञा जुया विज्यात । हेराजन छं छगू पुरी शहर दयकि । परापूर्वकालय नेममुनि ऋषिं तपस्या याना वंगु थाय वागमतीयागु व विष्णुमतीयागु संगम हों थाय दथुइ विषयकान्तेश्वर दयाच्वंगु दु । वहे थासय न्हि न्हिं इन्द्रादि देवतापिं विज्याना अनेगु वाखं न्यनाविज्याः व थाय उत्तम थाय खः वहे थासय् कान्तिपुर नाम देवी खडगाकारं छगु सहर दयकी । व सहरे न्हिन्हिं लाख दांयागु कालविल जुई । अथे जुया च्वंतले थ्व सहरय् च्वना विज्याय धका आज्ञा जुल । व जुजु खुसी जुया शुभ बेलाय लाका १८ दो भींच्यादो यागु सहर दयकल । कलिगत बर्ष ३८२५ वंका हाकनं करवीर मसान नं यथाक्रमं दयकल । हानं पूर्व दिशाय् चण्डेश्वरी हल । देशय् मध्ये रक्षा यायत विज्याकल । हानं देशय् पूर्व पाखे नीलपीठ काली जगे याना लुमधि नामं देश रक्षा यायत विज्याकल । वहे क्रमं देशया पश्चिमपाखे विष्णुमतीया सिथय रक्तकाली कनक हंगेश्वरी जगेयाना देशया देपापाखें नगरय् नवदुर्गा २ गण जगेयात । देशया दक्षिण मूल क्षत्रपाल पंचलिंग भैरव जगे यात । देशया उत्तर पाखे रक्षा यायत इन्द्रायणी लुतीपीठ, मनमय्जु पीठ, विजेश्वरी आकाशदेवी सहित याना जगेयात । पचलि भैरव, विजेश्वरी, आकाशकाली देवी, पूरा पूर्वय व्रम्हपुत्री उठेजुया देवी तारा जोगिनीले मिले जूवंगु खः । हानं लोकेश्वर या जात्रा नं चलय यात । थ्व फुकं गुणकामदेव राजाया पालय जूगु खः ।

जुजु रत्नमल्लया पालय तव होम याय्गु चलन ने.सं. ५९४ निं चलय जुउगु खः जुजु रत्नमल्लया पालय निसें शुरु जुया न्ह्यागु भद्रकाली लुमधि अजिमायागु प्याखं (गं वाखं) ने.सं. ६०५ निसें शुरु जूगु खः । थ्व गं प्याखं १२, १२ भिंं निदँय छको हुइकेगु चलन दु । थ्व प्याखनय् च्वनिपिं सकलें गथु जातयापिं खः । गथु जातयापिं मध्यन वनमाली जक जुइगु धैगु खं जिं न्यना तैगु दु । १२ भिंं निदँय छको टेवहालय् दुने मुग द्योया जवपाखे थ्व प्याखं हुइकिगु चलन दु । वहनि गंछिं द्योपिं वसालाया वहालय विज्याकी । मूद्यो ल्हाना कलश व कथि विया माद्यो प्याखं हुइकिथाय विज्याकी । चछिं गुरुपिनिगु निर्देशनें वाजंयागु तालय् द्योपिं सकलें प्याख हुला विज्याई । कन्हे खुन्हु न्हिनय् प्याखं हुइका तैवले प्याखंया क्रमानुसार २ म्ह नेपा फैचा पोसःया लागि तोर्ती । द्योपिं फुकं व फैचात लायत टेवहा शाही नेपाल वायुसेवा निगमयागु पश्चिम पाखे च्वंगु लुखा पूर्व पाखेयागु

लुखा पिनेवना सडक पार याना टुनिख्योलय थ्यकी । अन द्योपिसं फँचात लाना हया टेवहालय् हया भोग बिइगु चलन थौं तकं दनी । क्रमानुसार फैयागु हि त्वने सिधयका पोसः बिइगु ज्या सिधै । अले श्रद्धालु भक्तजनपिसं सकल द्योपिन्त खँ न्या थ्वँ अयला तया सघं बिइगु याई । अनंलिपा टेवहाया सकटाया द्योपालाया थकालिया थाय द्यो बोयकेगु धका भैरवयात वसा लाया बिज्याकी । स्व. ज्ञानरत्न वज्राचार्ययागु छेंय् वि.सं. २०४८ सालय सर्वसंघ समुचय जुया पूजा यायेगु थायभूस सह भोजन नकेगु, धौ सगं खें सगं बिइगु ज्या जुल । थ्व क्रम सिधल धायवं हानं वसा लाया न्हापायागु थासेतुं बिज्याकी । टेबहाया सिखाकारया थकालियागु छेँ लुमधि अजिमा बिज्याकी । टेवहाया लुमधि खलःया पाखें लुँमधियागु द्योछेँय कुमारी बिज्याकी । थ्व स्वथासं च्वय् न्हेब्वयाथें श्रद्धां पूजा सहभोजन सिधयका न्हापायागु स्थासेतुं लित बिज्याकी । लुमधि अजिमायागु खड्ग व श्री ५ महाराजाधिराजयागु खड्ग मखं त्वालय् सिंहदुवालय् हिला बुला यायत भ्मी जुजु अन सवारी जुया बिज्याई । थ्व हिलाबुला यायगुयात खड्गसिद्धि धैंच्वगु दु । थ्व ज्या २०४८ सालया मोहनीवलं जूगु ख. ।

दँय छको खड्ग जात्रा (पायो वयगु) धका द्योपिनिगु प्रतीकया रूपय् म्हतिं म्हतिं खड्ग ज्वना खाना वयगु चलन दु । अजिमायात छत्रं कुइका पायो वयगु ज्या जुइ । गंछियात नं पाल्हाद्योया न्हेवने यंका वहा चाहिइका स्थान गणेद्योया थाय न्हवने तक थ्यंका सकलें बिज्याकी । वौ वावैम्हेस्यां वौनं छ्वांसय् वाना थकेगु चलन दु । विजया दशमी चालं कुन्हु द्योया छें खड्ग स्वना तैगु जूगुलिं वहनी कुन्हु द्यो दर्शन याय खनी मखु । न्हापा तलेजु भवानीया थासं शाहीत तुयूगु लं जामां सिनाः पिहाँ वैगु खः । आ थौं कन्हय थथे वःगु खने मन्त ।

पं. श्री वद्रीरत्न वज्राचार्यजुं श्री भद्रकालिका (लुँमधि अजिमा) या वंशावलिया पौ ल्या ३, ४, व १९ स थथें च्वया बिज्यागु दु ।

स्वास्ति श्रीमत श्रीलुंमधि कालिका सकं वकूया वज्राचार्य रत्नसिं जुस्य थ्व मुक दोहलपा जुल शुभ ।

शुभ सम्वत् ९७९ मिति दशमी श्री लुंमधिया शात उपद्रव देव आसनन दनाव थासय च्वन । शान्ति चतुर्विंशति बल्याार्चन यज्ञ जुरुजु रन्ह छ्योलंजु, जयताजु, ज्ञानछुरी ।

शुभ सम्वत् ८८२ मिति श्री श्री श्री लुंमधि पाली पता चनंदुल औंसी खुन्हु प्रतिपदा खुन्हु शांति यातकलं ।

शुभ सम्वत् ८८३ मिति फाल्गुन शुदि ९ स श्री लुँमधिया विघ्न व हतारस सिकचा छेले छोयाया शान्ति ञयात कुल श्री जय प्रकाश मल्ल देव प्रभु थाकुरयां मालक्व प्रसंन जुस्य विज्याक चितायाक महानायक दातिम्ह चक्रेश्वरी रनछुरिं दान काओम्ह ज्ञानकर यज्ञ मात्रा जुम्ह पू पंचधारा हाय्का गुभाजु दक्कं थ्याक बाँ मे १, हंसम्हं २, दुगुम्हं २, फैम्हं २ चन्द्र विम्वु सूर्य आत्मा विम्वु दान कंस बाता, न वाता, दक्षणा मालको प्रसन्न जुस्य बिज्याक जुल ।

शुभ सम्वत् ९१६ मिति माघकृष्ण एकादशी शनिवार श्री श्री श्री लुंमधि द्योम्हं १३ गंछि श्री ३ रणवहादुर महाराजनं दुसो कर्म पात ॥ द्वादशि श्रावण नक्षत्र परिघत योग आदित्यवार वरि घटि २ पला १४ विन्या घटि प्रतिष्ठा याना ।

मु गुभाजु रत्नमुनि, उपाध्या अतिकर तव होम या शुभ थ्व देव गंछि टेवहालस तया शुभ ॥

सम्वत् ९१६ मिति फाल्गुन कृष्ण नवमी पर दशमी खुन्हु श्री ३ लुँमधि देवम्हं १ घटी ६ निन्याधरि ९ प्रतिष्ठा याना श्री ३ वज्राचार्य रन्हमु मुर गुभाजु जजमान न्यतस च्वन भतुपांन्या कवदार ननर थकालि वटु गुंचा त्वलस च्वनम्ह भाजु नरसिं देव वटु त्वालया खतस तल शुभ ॥

श्री श्री श्री भद्रकालिका लुँमधि देवयागु बूँ स्यना वनगु वुँ श्री ३ रणवहादुर महाराजानं प्रसन्न जुसे विल लुँमधि देवया गुभाजु सवल मुगलया वज्राचार्य रत्नमुनि, दुगंबहिलया वज्राचार्य श्रीभद्र, ज्ञानकर, छुंलि, अतिकर, चक्रपति, गदेजु बुद्धिनारां दोलखाया, थ्वति समुच्चा थन विनति याना वुँ पेक ३ लुंमधिको पेक १ चूर २ वुँ तुखुचा प्रसन्न जुया विज्यात थुलि प्रसन्न जुसेंलि थ्व विद्या भू दयेकाव तव होमस गुथिंसः दुता थ्व विद्या सु गुठी समुच्चयन थकाली गुभाजुं विचाल यायेमाल थ्व वी धागु सुनानं लोभ यातसा पञ्च महापाप लायु विचार याना तलसा श्री कालिकाया सुदृष्टि शुभः ।

शुभ सम्वत् ९५५ मिति मार्गशीर्ष शुक्ल दशमी रेवती नक्षत्र व्यादिपात योग वुधवार मीनराशी खुन्हु घटी १० विनाघटी १२ लुंमधिस श्री महाकालिका लुया मुकन देव तलम्ह २ देव शनिश्चरवारस बोयम्ह खतस तयम्ह व जात्रा यायम्ह छम्ह नक्काया भोताहितिस च्वनम्ह धिजनारां श्रेष्ठन देवम्ह २ तल थुकिस नक्वाया गुभाजुपिं भ्वावहाले च्वंम्ह जयपतिधन समंतभद्र ।

शाक्यमुनि अमृतमुनि थुलि नक्वा गुभाजुपिसं झकदा जुयाव न्हापायागु

पदधति केनाव तवहोमया गुभाजु ज्येष्ठ अमृतमुनिनं श्रीकालिका मुकन देव कुसन खुन्हु दुसकल कर्म गं कलश दुसो मण्डल सहितनं पूर्ण यानाव पूजा यानाव भुक्ति मुक्ति सम्पूर्ण यानाव सिद्धयका जुल ॥

सति खुन्हु कलस विसर्जन यानाव यज्ञ स्थापना यानाव पूजा यानाव यज्ञ सम्पूर्ण प्रतिष्ठा यानाव सिधयका जुल । वटु टोलस लुँमधि देवया छेंस छम्ह चतुदर्शी खुन्हु जात्रा यायेम्ह देव छम्ह तल छम्ह देव शनिश्चरवार वोयेम्ह छे थेनेव देवला पोतयात लव ल्हानाव विल पूर्णाकलश राजकुलस दुत विल इन्द्र कशल छगनं ॥

छक पूर्णाकलश कजिकन जोनकाव यन जुल ॥

संमंतभद्रनं च्वयाव तया जुल ॥

शुभ सम्वत् ९६२ मिति फाल्गुन कृष्ण पंचमी लुँमधि गनस देवया खत प्रतिष्ठा वटु टोलस च्वनम्ह सरदार रससिं थ्वया कलात वारस्वभा थुपिनिसें वटु टोलस च्वनगु लुँया खत तल मुलाचार्य धिजपति, उपाध्या दानपति वेताजु समन्तभद्र ।

श्री यक्षमल्ल जुजुया दातिम्ह काय श्री रत्न मल्ल खोप देशं यें देश विज्यानाव श्री लुँमधि कालिकाया न्ह्योने दँय छकः भुक्ति मुक्ति सहितनं तव होम याय्गु नेपाल सम्वत् ५९४ दँस तयाविल । जुजु रत्नमल्लं तया विज्याःगु जूसां तवहोम गुठीया पद्धति यक्ष मल्ल जुजुयागु हे नां जुया च्वंगु दु । थुकिया साछि दँय् छकः पाँचःहेवले लुँमधि अजिमा (भद्रकालिका) या अग्रे थौं तकनं राजा प्रजापिनि सुख वृद्धि जुयेमा धका तवहोम "मे छ्यों दुयेगु होम" चले जुया वया च्वंगु दहे दनि । त्र तवहोम अंजल धालसां मोहनी थौं तकं श्री ५ महाराजाधिराज सरकार प्रभुयात चन्हेय याना वया च्वंगु दहे दनि ।

रत्नमल्ल जुजुं थ्व तवहोम गुथी तया अनंलिपा मन्त्रसिद्धि महाविहार या वज्राचार्यपिंपाखें खडग सिद्धि पूजा मालित धालसां गथुतयत गंछि १) व्रह्मयणी २) रूद्रायणी ३) वैष्णवी ४) इन्द्रायणी ५) वाराही ६) गणपति ७) कौमारी ८) भैरव ९) महालक्ष्मी १०) सिंघिनी ११) व्याघ्रिनी १२) श्री भद्रकालीकाया नृत्यारम्भ जुया नेपाल सम्वत् ६०५ साले सर्वप्रथम श्री रत्नमल्ल जुजुं मोहनीया चालं खुन्हु सिंह दुवाते श्री भद्रकालिका लुँमधि अजिमाया खड्गसिद्धि लाना विज्यात ।

अनंलि मल्ल जुजुपिसं लिपा श्री ५ रणवहादुर शाह देव जुजु निसें खड्ग सिद्धि याना वया च्वंगु परंपरानुसारं थ्वहे ने.सं. ११०० साल आश्विन

शुक्ल पक्ष दशमी मोहनीया चालंया गात्रिस मखं त्याया सिंहदुवाते भ्नी जुजु श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाह देव वसपोलं नं परम्परानुसार श्री भद्रकालिका खड्गसिद्धि कया विज्याग‌ु जुल ।

थथे श्री भद्रकालिकाया खड्गसिद्धि व प्याखं भ्निनदय् छको थौं तकं चले जुया वया च्वंगु दहे दनि ।

श्री संकटायागु नं च्वामो छ्फि ज्वना नं थो खड्ग सिद्धिवले वनेगु याना वै च्वंगु दु ।

देशय् विघ्न उपद्रवादि शान्त जुयेमा धयागु कामना यासें मन्त्रसिद्धि महाविहारया वज्राचार्यपिसं दछिइ छको श्री भद्रकालिकाया अग्रे तव होम धालसां (मे छयों दुयेगु होम) थौं तकं याना वया च्वंगु दहे दनि ।

श्री साफल्य अमात्यजुं चोया दिइगु "टुँडिखेल वरपर विद्यमान स्मारक एवं देव स्थलहरू" धैगु वःचाधंगु सफुलिइ सन्दर्भ ग्रन्यस थ्व न्हेथना दिइगु दु ।

श्री धनवज्र वज्राचार्य (सम्पादक) त्रिरत्न सौन्दर्य [illegible] पौ ल्या ५७।

श्री कृष्णप्रसाद श्रेष्ठ (सम्पादक) [illegible] प्रज्ञा प्रतिष्ठान २०४४ पौ ल्या १४१

A Report on the Servey and Study of Newari Script National Archives Nepal अप्रकाशित सन् १९९१, १२९ नं.

राजवंशावली श्री शंकरमान, कान्तिपुर शिलालेख सूची, राष्ट्रिय अभिलेखालय काठमाडौं २०२७ पौ ल्या १०२, १०४, ११९, १२१, १२८, १६१

श्री वद्रीरत्न वज्राचार्य लुँमधि अजिमाया वंशावली काठमाडौं ने.सं. ११०७ वि.सं. २०४३

वि.सं. २०५१ साल स का.न.पा. ११ वडां मन्दिरयागु इलां मर्मत यागु खः ।

वि.सं. २०१५ सालस स्व. श्री ५ महेन्द्र वीर विक्रम शाह देव जुजुं भद्रकालीया थाय जीर्णोद्धार याना पिने तप्यंक पेटी निर्माण याना बिज्यागु खः । वि.सं. २०३८ सालय कांठमाडौंया तण्डुकार परिवारनं मन्दिरे सुधारया ज्या यागु खः । मन्दिर दुने द्वाहा वनेवले देपा पाखे दुने लोहतय अभिलेख नागु दु ।

टेवहाया लुँमधि अजिमाया गछि पाहानाले कुन्हु द्यो‌छे द्योंय कुहां विज्याके न्हयो द्यो पुजा याना द्यो संका कुहां विज्याके मागु सावधान दु । द्योपिं खते विज्याके धुंका लयसिवा जोलं पुजा द्योगू खलःया पकालि पूजा याना वलि विइगु ज्या जुइ । अनंलिपातिनि द्योखः ल्होना टेवहा चाहिइके मागु चलन दु ।

गमय् विज्याके धुंका मंत्रसिद्धि महाविहारया भद्रकाली खलःया वज्राचार्य लयसिवा जोलं पूजा याना विज्याई। अबले हे पंचवलि वियगु ज्या नं जुइ।

द्योगू खलःया थकालिं लयसिवा जोलं पूजा याना वैच्वंगु थौं तकं दनी। चैत्र कृष्ण चिल्लागा औंसी कुन्हु थकालिं लयसिवा जोलं पूजा याना कन्या, मलःजा नकेगु ज्या नं धौंतकं चले जुया वैच्वंगु दनी।

औंसी कुन्हु वहनी गमं द्यो थना हया टुंख्यलय् द्यो त्वाके सिधयका हनुमान ढोकां दरवारयागु पूजा कया विज्याय धुंका झुलय् (यट्खा) स चछिं तया द्यो कोव्यूपिन्त समयबजि चान्हय नके मागु जुल।

चैत्र शुक्ल चउलाथ्व दुतिया कुन्हु विमान खटय हे दुगु वलि विया पूजा यायमाल। थ्व सिधयका द्यो सिलेगु ज्या जुइ। द्यो सिले धुंका तले थःथःगु थासय् द्योपिं विज्याकी। थकालिं हानं लयसिवा जोलं पूजा याना वलि वीमागु प्रावधान दु।

थन हानं लुमधि अजिमाया देगःया वारे केलत्वाःया स्थानीय मनूतयसं धाः कथं थुगु द्योया बारे छगू विस्कं बाखँ (किम्वदन्ती) दु।

परापूर्वकालय केलत्वाःया लिकसं लाःगु सुचिकाः गल्ली दुने च्वंम्ह छम्ह नेवाः कुलया मनू न्हिथं तिंख्यया लुँमधि अजिमा (भद्रकाली) द्यःया थाय् वनिगु जुयाच्वन। छन्हु सब्बु चान्हय अन द्यःया थाय् ववलय् द्यः प्रसन्न जुया उम्ह मनूयात पात्रय जायेक लुँचुं तया व्यूगु जुया च्वन। तर उम्ह मनू ग्यानाः पात्र अनसं तोता थःगु हे छेँय् बिस्युं वल। वया ल्यू ल्यू द्यो नं उगु लुंचुंया पात्र विइत वयाच्वन। लँय ववं केलत्वालय थ्यनेवं न्हेखा ग्वङ्गः हालाहःगु तायेदत। अले लुँमधि अजिमाद्योनं लुँचुं दुगु पात्र अन हे भ्वपुइका कथं विलीन जुल।

थुगु वाखं कथं नं देगःदुनेया मूर्ति स्थापना याये न्हयः तक भ्वपुया च्वंगु पात्र आकार यथावत दुगु व उकी हे पूजा आजा याना वया च्वंगु खः।

नापं लुँमधि द्योनं उकयं लुँया पात्र ज्वना वःवलय् लँय् वाः थाय तक्क पीठया उत्पत्ति जूगु खः। गुकिया दसु कथं महाबौद्धया आः महाकाल स्कूल लागाय् मासंगल्लीया क्काः सिमा (पीयूषवर्षी औषधालय) मासंगल्ली का.म.न.पा.या २७ वडा भवनया उत्तर पाखें द्यो भच्चा झासु लगु व मासंगल्लीया हे आः शुभकामना प्रेस दुथाय वंगल सिमाया थाय् थौंतक नं लुँमधि अजिमा (पीथ) या रूपय् यथावत् दनिसा विशेष पर्वय पुजा नं यायेमाःगु चलन आः तक दनि।

लुचुभुलु देगः दुने लुचु भुलु अजिमा, भैरवद्यो गणेद्यो कुमारी द्यो लोकेश्वर द्यो भिंद्योया नापं लुँमधि (भद्रकाली) द्योया थाय् दुपिं फुक्क हे

धयार्थे द्यःपिं दु। थी थी किम्बदन्ती वा वाखंया दथुइ नं न्ह्यपुसे च्वंगु यथार्थ नं सुला च्वंगु दु। थ्व च्वय न्हेथनागु खँ विश्वभूमि न्ह्यिपौस नेपाःगालय वस्ती शुरु जूबलय् निसें नीस्वनातःगु द्यो केलत्वाःया "कुला भुलु अजिमा" जीर्णोद्धार याना पित व्यूगु ल्याचा पतिइ उल्लेख जूगु न्हेव्वयगु सान्दर्भिक जुइगु ताया न्हेब्वयागु खः।

आ थन श्री साफल्य अमात्यजुं च्वया दिउगु भद्रकालीया वारे नेपालय् बिज्याय धुंका प्रख्यात जूगु विषयलय् छुं खँ थन न्हेब्वय त्यनागु जुल।

भद्रकाली पीठयात "लज्जा पीठ" धका नं धायगु या। वसपोल श्री वज्रतुण्डी, श्री प्रत्यंगिरी, श्री विशाला नामं नं प्रख्यात जू। कान्तिपुर यापिं न्याम्ह मुख्य कालिका (चामुण्डा) पिं मध्ये भद्रकाली लुँमधि अजिमा नं छम्ह खः। भाषा बंशावली अनुसार कान्तिपुर नगरीया निर्माण याय धुंका जुजु गुणकाम देवं व नगरयागु रक्षा यायगु लागिं पूर्व दिशाय लुँमधि (भद्रकाली माहेश्वरी) स्थापना याना विज्यात। लिच्छविकालय् विभिन्न दिशास पीठत स्थापना याना उगु बखते कान्तिपुर (अर्थात् कोलिग्राम व दक्षिण कोलिग्राम) या इलाकायात निर्धारण यागु खनेदु। उगु वखते कान्तिपुरयागु नगर पूर्वपाखे फैले जुया भद्रकाली पीठ तक खः धै तःगु दु। साधारणतया नगरया सिमानाय कुल देवता (दिगु द्यो) या स्थानत स्थापना यायगु चलनं थ्व खँयात पुष्टि या। छायधासा भद्रकाली स्थाने पश्चिम व पूर्व पाखे याना छगू दर्जनं मयाक नेवाः समाजयागु कुलदेवता (देगु द्यो) दु।

लेखकंया दिगु द्यो नं लुँमधि अजिमाया लिउने दु। वैशाख शुक्ल पञ्चमी कुन्हु देगु पूजायागु न्हि खः।

श्री लुँमधि अजिमाया देगले वनेत पश्चिमपाखें छुं लोहंया त्वाथः गया वनेमाः। लुँमधि अजिमाया देगःया उत्तर, पूर्व व दक्षिण पाखे सतःत दु। गणेद्योयागु देगः नं दु। देगःयागु स्थापना मल्ल कालयागु हे जुइमा। देगलय् दुहां वनेगु द्वारया जवं खवं ततःधिकःपिं सिंहया मूर्ति २ गू दु। अन तया तःगु ने.सं. ६९८ (वि.सं. १६३४) यागु अभिलेख अनुसार व सिंहत जयनृपेन्द्र मल्लया इलय् वीरभद्र भारोनं स्थापना यागु खः। सिंहया ठीक न्हेवने वेतायागु लोहंया मूर्ति दु। वेता भैरवया वाहन व आसन खः। फुक्क पीठय नं न्हेवने वेता ग्वतुला च्वंगु दै। देगलय् पुलांगु सिं सेना वना २०३८ सालय सिमेण्ट ढलान याना मेगु दुहावनेगु लुखा तःगु खः। देगःया पेखे चाकः मत निगू तहले ताना तःगु दु। देगःया छचाखेरं तगोगु चिगोंगु धलोवतयागु १२/१३ गं दु। देगलय् धासा छुं वास्तुकला खनेमदु। नेपाया

प्रसिद्ध गुह्येश्वरी देवीया देगलय् थें पेखेरं खुला सर्ग:या कोय पेंग: लुंसिया त:गु लीयागु पाताय् कलात्मक नागत व लुंसिया त:गु लीपाता लेपं इलांयात ज्वंका त:गु दु । थ्व इलांया च्वय् गंजू दु । पाहाच:ह्रे कुन्हु वया नं च्वय् पुलांगु इलां तै वै च्वंगु दु । व इलांयात मर्मत यायगु कुत: धासा जू थें मच्वं ।

देगलय् दुने दुहाँ वने साथ छजो ध्वाँय् जोना च्वंपिं ढलौटया सिंहत खने दइ । देवीया शिलामूर्ति न्हेवने चिकिचिकिधिक:पिं सिंहत, ढलौटयागु हे ध्वाँय लुँसिंया त:गु लीपातायागु तोरण व किकिंपात दु । देवीया मुख्य लीपातायागु तोणय् नव नागया छ्यों दु । थ्व लुंसिया त:गु कलात्मक नागया तोरणय् अष्टमातृका देवीपिनिगु मूर्ति कियात:गु दु । व तोरण वि.सं १९०८ स जनरल वमबहादुर कुंवरं तया दिइगु ख: । तोरणया ठीक च्वय लुँसिया त:गु नागयागु छगू छत्र नं दु । देवीया ठीक ल्यूउने त:धंगु तोरण व छत्र दु । लीयागु पाताय देव देवीपिं किपा त:गु कलात्मक तोरणया जवय खवय लीपातायागु चन्द्र सूर्य अंकित ध्वाँय् दु । देगलय् देपापाखे कौमारी, भैरव, वैष्णवी, वाराही व जव पाखे सिंधिनी, कुमार, गणेश व ठीक न्हेवने व्याघ्रिनीयागु शिलामूर्तित दु । देवीया जवपाखे छपु ता:हाक:गु खड्ग दु । देपापाखे नयागु त्रिशूल दु । अन पात्र थनेत लोहंयागु छग: पात्र नं दु ।

सांस्कृतिक व कलात्मक सम्पदानं आपा हे धनीगु लुंमधि देगलय् न्हूगु व पुलांगु याना छगू दर्जनं मयाक शिलापत्रत दु । थौंतक दुगु शिलापत्रय् दक्सिवे पुलांगु ने.सं. ७९२ (वि.सं. १७२९) यागु जुजु प्रतापमल्लया इलेयागु खनेदु । सत: जीर्णोद्धारयागु सम्बन्धय तयात:गु थ्व अभिलेखं लुँमधियागु प्राचीनतायात प्रमाणित या ।

लुंमधि स्थानय् निर्माण, मर्मत, जीर्णोद्धार व देग:यागु कलात्मक वस्तु नं श्रृंगार यायगु ज्याया शुरुवात जूगु अभिलेखत अनुसारं जुजु प्रतापमल्लया इलय ने.सं. ७९२ (वि.सं. १७२९) निसें जुया च्वंगु प्रमाण दु । व अभिलेखय् जुजु प्रतापमल्लया इलय राम दैवज्ञ, मोहोन भारो आदिपिसं सत: जीर्णोद्धार यागु खँ उल्लेख दु । थथे हे जुजु नृपेन्द्र मल्लया इलय ने.सं. ७९८ (वि.सं. १७३४) व ने.सं. ८०० (वि.सं. १७३६), जुजु पार्थिवेन्द्र मल्लया इलय् ने.सं. ८०६ (वि.सं. १७४३) व ने.सं. ८६७ (वि.सं. १८०४) स देग: जीर्णोद्धार जुउगु व अन्तिम मल्ल जुजु जयप्रकाश मल्लया मन्त्री अमात्य जोरावर सिंह नं लुंमधिस धर्मशाला दयका चान्हय् मत च्याकेंगु गुठी स्थापना यागु खँ उल्लेख दु । ने.सं. ८९० (वि.सं. १८२७) ने.सं. ९७५

(वि.सं. १२११) स तेजनारा भारोन चौधेरा सनः दयकुगु, ने.सं. ९८६ (वि.सं. १९२२) स थः वौ जसरामं दयकुगु सतः जीर्णोद्धार याना फलेचा दयकुगु हर्षरामयागु शिलालेख दु । ने.सं. ९९१ (वि.सं. १९२७) स थयोगु किसिमं मर्मत, सुधारया ज्यात जुउगु खनेदु ।

थथे मल्लकालया शुरुवार्तानिसें प्रसिद्धि प्राक्त जूगु श्री लुँमधि देगःया पूर्व दक्षिणकोणय छगू चैत्य नं स्थापना याना तःगु दु । कान्तिपुरया सम्पूर्ण जनता चाहे इपिं हिन्दू धर्मावलम्वी जुइमा वा वौद्ध, निगू धर्मावलम्बीतयसं नं उतिकं हे श्रद्धा भक्ति याइम्ह श्री लुँमधि अजिमा नेपामितयगु धार्मिक व सांस्कृतिक सहिष्णुताया प्रतीक जक मखसे प्रेरणाया स्त्रोत न ख. धयां छु पाइ थें मता ।

थन दँयदसं मोहनी व पाहाचःहे वले तधंगु मेला जुइगु या ।

१२ फिंनिदँय् छको हुइकिगु लुँमधि अजिमायागु गं प्याखं सिधल धायव गंछियागु ख्वापा गुम्ह गुम्ह द्यो खः अन अन हे द्योयाथाय तइ द्यो जुइपिं सकसितं सीजा नका तीनधाराय यंका नुसिका द्योपिं सकसितं गमय तया तइ । शुद्ध चान्हय टेकुइ वना थःथःगु ख्वापा थ.थःम्हं ज्वना वना उउ वनिगु चलन दु । थथेयाइगु सुनानं स्वयमज्यू धैगु खँ जिं न्येना तैगु खः । ख्वापा उइगु ज्या आषाढकृष्ण, तछलागा भलभल अष्टमी कुन्हु जुइगु खः ।

का.म.न.पा. २२ वडा टेवहा, तीर्थविहारस लुँमधि अजिमायागु द्योछें छखा दु । द्योछें स्वत जागु खः । छेडीइ पाहांचःहे वले जक द्यो कुहां विज्याका निसें थहा बिज्याकेगु ज्याय जक ज्या वः । मातं तल्लाया दुने खापा दया नं द्यो विज्याना च्वं थाय् भ्यारर याय्गु खापाया दुने तिनि द्योपिं गंछि विज्याना च्वं च्वंगुदु । मातं तल्लाय पश्चिमाभिमुख जुया द्योपिं विज्याका तःगु दु । पश्चिमपाखे जवं खवं सिँयागु तिका भ्या व दथुइ लुँमधि अजिमायागु लुँयागु मूर्ति सहितयागु लुँसिया तःगु तिकाभ्या दु । दक्षिणपाखे निनमुखे कलात्मक भ्या दु । पिनेनिखें कलात्मक तोनासिइ अष्टमातृका दना च्वना विज्यागु तोनासि १५ ग. दु । उत्तरपाखे पिने छुं मदु । दुनें सिँयागु तिकाभ्या तप्पागु छपाः जक दु । व तप्पागु तिका भ्याया जवेया थासं स्वतें वनेगु स्वहाने दु । स्वतं जुसां निखें कोछू पाखा जुल । निखें टायलयागु पौ तया तःगु दु । पौया दथुइ गजू नं प्रभा तया लुँसिया तःगु छगू दु । स्वतंया दक्षिणपाखे चिपागु निपाः भ्या दु । मातंया दक्षिण मोहदाया तिनमुखे भ्याया जवं खवं श्री लुँमधि अजिमायागु किपा च्वका तै तःगु दु ।

द्योयागु छें दुगु छगू शिलापत्रय थथे च्वया तःगु दु । ने.सं. ९६९ स टेवहा नछेस च्वंम्ह भारनरसिंनं चैत्र शुक्ल प्रतिपदा कुन्हु टेवहा खतय १ म्ह व वटु खःतय छम्ह १ दुगु वलि दयदसं विया पंचोपचार पूजा यायमा धका शिलापत्रय उल्लेख याना तःगु दु ।

द्योपिं पश्चिमाभिमुख जुया न्याम्ह अजिमापिं बिज्याना च्वंगु दु । जवं खवं अष्टमात्रिका गण व द्योया न्हेवने सिंघिनी व व्याघ्रिनी विज्याना च्वंगु दु । द्योया च्वय् लुं सिया तःगु पातायागु इलांमे च्वय् नं लुँमधियागु मूर्ति दु । वँय टायलं सिया तःगु दु । द्योया थाय लिउने नं लुंसिया तःगु प्रभां दु । थ्वप्रभा ने.सं.१०२९ माघ शुक्ल दशमी कुन्हु महर्जन वुद्धिनारांनं दुंता जुल धका उल्लेख याना तःगु दु ।

द्योया थाय् दछियंक चःहे वले मन्त्रसिद्धि महाविहारया वज्राचार्य पूजा याना मे वलि पर्व पर्वस विया वै च्वंगु दु ।

सिलाचःहे कुन्हु मन्त्रसिद्धि महाविहार (सवलवहा) या वज्राचार्य होम याना पूजा जुइ । (टेवहा) राजकीर्ति महाविहारया स्थविर थकालि वज्राचार्य वलि वियगु पूजा याना चर्चा गीत धाये चचा हाले मागु स्थिति पूर्ववत् जुया च्वंगु दु । मूलाचार्य सवल वाहायाम्ह व उपाध्या गुरुजु टेवहायाम्ह जुया दयदसं पूजा जुया वै च्वंगु दु ।

२०४२/८/२१ स लुँमधि चुक (चिकं अत) स जिपिं ४६ म्हसिनं पूर्व सेवा वना च्वेय न्हेव्वया थें पूजा याना वय धुंगु जुल ।

लुँमधि अजिमाया वारे जोहन के.लक.एस.जे. (Jhon K. Locke SJ. नं च्वया दिइगु Buddhist Monasteries of Nepal धैगु सफुलिई नं लुँमधि अजिमाबारे उल्लेख याना तःगु जुल । व च्वखँ "श्री सकटा राजकीर्ति महाविहार (टेवहाल) का संक्षिप्त परिचय" सफूया पौ ल्या ३४ व ३५ स उल्लेख जुया च्वंगु दु ।

थ्व लुँमधि अजिमायागु पीठ टेवहा, खिचापुखू, नछेगल्ली व पुखुद्यांयापिनि पीठ खः ।

जि मचावले आदरणीय स्वर्गीय पिता श्री आशारत्न वज्राचार्यजुं थः मूलाचार्य जुया बिज्याना पीठ सेवा व्वनायंका बिज्यागु दु ।

थ्व पीठस वौद्ध मतानुसार ग्रह मातृका पाठ याकेगु याना वै च्वंगु दु ।

पं. श्री वद्रीरत्न वज्राचार्यजुया तत्वावधानय् दयदसं धै थें आश्विन शुक्ल पक्षया प्रतिपदानिसें नवमी तक यें, ठिमी, ख्वप व सकोया वज्राचार्यपिसं

बौद्ध मतानुसार यागु बस्त्रं पुना होम याना वै च्वना विज्याःगु दु। अन दातापाखें जप, पाठ याकेगु व जातः स्वकेगु नं याना वै च्वंगु दु। अथे पाठ याका विज्याबले जिं नं वना पाठ याना वै च्वनागु दु।

उलिमछि ताहाकःगु इतिहास दुगु श्री भद्रकालिकाया विषयय् माला-वाला स्वत धासा सिइकेवहगु खँ अभ्र नं आपालं दइतिनि। आयात थुलि नं जुल।

इति

सहायक ग्रन्थ

१. स्व. पं. श्री कमलानन्द वज्राचार्य - जनवाहाद्योया बाखं

२. पं. श्री बद्रीरत्न वज्राचार्य - प्रसिद्ध वज्राचार्यपिनिगु संक्षिप्त विवरण

३. पं. श्री बद्रीरत्न बज्राचार्य - श्री भद्रकालिका (लुँमधि अजिमा) या बंशावली

४. इलष्ट्रेशन - एकाराम - भद्रकाली (कमिक्स) लुँमरि अजिमा

५. श्री साफल्य अमात्य - टुँडिखेल वरपर विद्यमान स्मारक एवं देवस्थलहरू

६. देवमाला (भाषा) बंशावली - हस्त लिखित